

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Cao Bá Quát)

Hướng dẫn lập dàn bài chi tiết cho đề văn trình bày cảm nhận của em về tác phẩm Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Sa hành đoản ca) của Cao Bá Quát.

Dàn ý chi tiết đề bài Cảm nhận về bài thơ "Bài ca ngắn đi trên bãi cát"

1. Mở bài

- Giới thiệu nhà thơ Cao Bá Quát
- + Cao Bá Quát (1809 – 1855)
- + Ông là nhà thơ tài năng và bản lĩnh
- + Thơ văn ông phê phán mạnh mẽ chế độ phong kiến nhà Nguyễn bảo thủ, lạc hậu.
- Giới thiệu về bài thơ *Bài ca ngắn đi trên bãi cát*
- + Bài thơ ra đời trong hoàn cảnh: Cao Bá Quát làm trong những lần ông vào Huế thi hội.

2. Thân bài

* *Hình ảnh người đi đường trên bãi cát – cuộc đời*

- Không gian: “*Bãi cát dài lại bãi cát dài*”
- + Bãi cát dài, mênh mông, vô tận, mịt mờ và khó xác định.
- + Từ “*lại*” nhận mạnh sự nối dài tít tắp của bãi cát ⇒ sự chán chường, ngán ngẩm của nhân vật trữ tình.
- Thời gian: “*mặt trời đã lặn*” ⇒ vào buổi chiều tà.
- Tư thế con người: “*Đi một bước như lùi một bước*” ⇒ gợi sự vất vả, gian truân.
- Hình ảnh:
- + Bãi cát: là con đường công danh, con đường đời vô cùng xa xôi, gian nan và mịt mù.
- + Người đi trên bãi cát: biểu tượng của người đi tìm chân lí giữa cuộc đời. Tuy chưa tìm ra được một con đường nào khác, nhưng con người này đã nhận thức được rõ ràng mỗi bước đi trên con đường ấy là khó khăn và thử thách.

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Cao Bá Quát)

+ Nỗi niềm của nhân vật trữ tình: “nước mắt rơi” ⇒ tâm trạng mệt mỏi, buồn bã, kiệt sức nhưng vẫn cố gắng bước tiếp.

* *Thực tế cuộc đời đầy cay đắng, vô vị*

- Điễn cố về Hạ Hầu Ân: nói lên nỗi niềm ưu thời của nhân vật trữ tình -> thể hiện tấm lòng đa mang cùng thời cuộc, không thể làm ngơ trước hoàn cảnh ngổn ngang của xã hội.

- Quy luật xưa nay về phùng danh lợi:

+ Hình ảnh “quán rượu ngon”: danh lợi

+ “Người say”: người đi tìm danh lợi, số lượng vô cùng nhiều, tất bật chạy ngược chạy xuôi để cầu danh lợi cho bản thân.

+ “Người tỉnh”: người có trách nhiệm với cuộc đời, với thời cuộc lại cô độc, trợ trợ trên hành trình tìm chân lí.

+ Nêu lên nhận định về những kẻ ham danh lợi, đồng thời thể hiện thái độ dứt khoát thoát khỏi con đường danh lợi vô nghĩa, tầm thường.

+ Nhân vật trữ tình tự nhận thấy mình cô độc trên hành trình mới, hành trình thoát khỏi vòng danh lợi.

* *Sự bế tắc và nỗi tuyệt vọng của người đi*

- Tâm trạng băn khoăn đến thảng thốt “biết tính sao” để rồi rơi vào “đường cùng”

+ Đường bằng ⇒ mờ mịt

+ Đường ghê sợ ⇒ còn nhiều

+ Phía bắc ⇒ núi muôn trùng

+ Phía nam ⇒ sóng dào dạt

+ Sự bế tắc không lối thoát

- Câu hỏi tu từ “*Anh đứng làm chi trên bãi cát?*”

+ Khát khao một sự đổi mới.

+ Muốn thoát khỏi con đường cũ để đi tìm một con đường mới.

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Cao Bá Quát)

3. Kết bài

* Nội dung:

- Đây là một khúc bi ca mang đậm tính nhân văn của một con người cô đơn, tuyệt vọng trên con đường đời.

* Nghệ thuật:

- Hình tượng thơ độc đáo, sáng tạo.

- Hình ảnh thơ vừa mang ý nghĩa tả thực, vừa mang ý nghĩa biểu trưng sâu sắc.

Bài văn mẫu tham khảo

Cao Bá Quát đã từng viết: “*Thập tải luân giao cầu cổ kiếm/ Nhất sinh đê thủ bách mai hoa*” – suốt cả đời ông chỉ cúi đầu trước vẻ đẹp thanh nhã, cao sang của hoa mai, chứ nhất quyết không cúi đầu trước cường quyền. Sinh thời vào buổi loạn lạc, nhiều nhương dù mang trong mình cái hùng tâm cống hiến cho đời nhưng ông phải chịu nhiều bất công. Nỗi oán ghét thực tại, phùng danh lợi đã được ông thể hiện biết bao xúc động trong bài thơ “*Bài ca ngắn đi trên bãi cát*”.

Tác phẩm ra đời khi tác giả nhiều lần đi vào kinh đô Huế dự thi, phải băng qua những bãi cát dài, mênh mông không biết đích đến. Chính trong hoàn cảnh đó ông đã sáng tác “*Sa hành đoản ca*” thể hiện thái độ trước hiện thực đời sống và phùng danh lợi tầm thường.

Mở đầu bài thơ là hình ảnh bãi cát dài nối tiếp nhau đến tận chân trời và trên nền không gian rộng lớn ấy người lữ khách đang từng chút cố gắng vượt lên hoàn cảnh khắc nghiệt:

Bãi cát dài lại bãi cát dài,

Đi một bước như lùi một bước.

Câu thơ không chỉ mang ý nghĩa tả thực về những bãi cát nối tiếp nhau và những bước chân nặng nề của người lữ khách trên con đường đó. Bãi cát còn chính là hình ảnh biểu tượng về “danh lợi” – nó như một miếng mồi béo bở, níu kéo, hấp dẫn người lữ khách. Nên đi hay nên quay đầu lại? Câu hỏi ấy cứ vang vọng trong tâm tưởng người lữ khách. Trong không gian ấy, người lữ khách không còn làm chủ, mà bị nuốt trọn, lọt thỏm giữa không gian mênh mông, vô tận. Họ bé nhỏ trong cái rộng lớn của vũ trụ, những bước đi ngày một kiệt quệ, mệt mỏi nhưng vẫn phải tiếp tục gắng gượng: “*Mặt trời đã lặn, chưa dừng được/ Lữ khách trên đường nước mắt rơi*”. Những giọt nước mắt nhọc nhằn, cay đắng, không thể dừng lại, bởi vậy khi mặt trời đã xuống núi kẻ tìm công danh vẫn phải

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Cao Bá Quát)

mãi miết bước tiếp. Giọt nước mắt ấy còn thể hiện nỗi đau, sự bất lực, chán nản, bế tắc của người lữ khách. Liệu có con đường nào khác cho ông và những chí sĩ như ông không? Rồi chính người lữ khách lại tự trả lời: “*Không học được tiên ông phép ngủ/ Trèo non, lội suối, giận khôn vơi*”. Phờng danh lợi vẫn là một lực hút quá lớn với người lữ khách, làm sao để thoát khỏi chúng, làm sao để có một tâm hồn thư thái, thanh thản như ông tiên để lánh xa danh lợi tầm thường. Vì sao mãi phải nhọc nhằn trèo đèo, lội suối khi biết rõ chúng là tầm thường, giả dối, bởi vậy lữ khách tự giận với chính mình.

Xưa nay phờng danh lợi

Tất tả trên đường đời

Đầu gió men thơm quán rượu,

Người say vô số tỉnh bao người.

Danh lợi cũng như một thứ hơi men, tuy nhẹ mà ngấm sâu, khiến người ta khó lòng có thể tỉnh táo để nhận định phải trái, đúng sai. Bởi vậy, ai đã lỡ vướng vào phờng danh lợi thường khó có thể dứt ra, người say thì vô số, người tỉnh còn được mấy ai. Không chỉ vậy, gắn với lợi danh con người ta sẽ mất đi sự thanh tĩnh trong tâm hồn, phải đua chen vất vả, phải tranh giành, hãm hại lẫn nhau để đảm bảo lợi ích cho bản thân.

Bảy dòng thơ cuối cùng là kết tinh tư tưởng, là ý chí quyết tâm từ bỏ lợi danh của tác giả: “*Bãi cát dài, bãi cát dài ơi!/ Tính sao đây? Đường bằng mờ mịt/ Đường ghê sợ còn nhiều, đâu ít*”. Con đường đời lăm ngả, người lữ khách không biết phải chọn hướng nào, không biết phải đi về đâu, giữa bãi cát dài mênh mông người lữ khách mông lung, tự đặt câu hỏi cho chính mình “tính sao đây” khi đường bằng mờ mịt, không lối thoát, đường ghê sợ chập trùng bủa vây trước mắt. Đọc câu thơ của ông ta chợt nhớ về đúc kết của Lí Bạch: “*Hành lộ nan, hành lộ nan/ Đa kì lộ, kì, an tại?*”. Đây đều là những băn khoăn của bậc đại trí thức về con đường công danh mờ mịt, nhiều gian truân trong xã hội rối ren, bất ổn.

Phía bắc núi Bắc, núi muôn trùng

Phía nam núi Nam, sóng dào dạt

Bốn phía đều là hiểm nguy bủa vây, đó là một không gian tù hãm, không lối thoát. Đó cũng chính là số phận của biết bao tri thức Nho học cuối mùa khi họ không tìm thấy đường đi cho mình, rẽ lối nào cũng là tăm tối, đường cùng. Còn với Cao Bá Quát ông dứt khoát hơn, mạnh mẽ hơn, thoát ra khỏi con đường tăm tối, tìm cho mình lối đi riêng: “*Anh đừng làm chi trên bãi cát?*”. Câu hỏi tu từ cuối bài vừa là lời khẳng định của tác giả về việc từ bỏ con đường danh lợi tầm thường, vừa như một lời cổ vũ, thúc giục với những người khác hãy vững tâm, tự tin bước ra khỏi con đường đầy, tìm cho bản thân một con

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngắn đi trên bãi cát (Cao Bá Quát)

đường khác. Cũng chính bởi tư tưởng đó đã dẫn đến cuộc khởi nghĩa của Cao Bá Quát vào năm 1854, mặc dù thất bại, mặc dù bị đàn áp nhưng đã thể hiện được tầm vóc tư tưởng lớn lao của một con người vĩ đại.

Với hình tượng nghệ thuật giàu ý nghĩa, tác phẩm đã để lại cho mỗi người đọc những bài học ý nghĩa trong cuộc sống. Không chỉ vậy, với tác phẩm này Cao Bá Quát đã thể hiện nỗi chán ghét sâu sắc với hiện thực đời sống tầm thường, với chế độ phong kiến nhà Nguyễn thối nát. Đồng thời còn thể hiện tư tưởng, nhân cách cao đẹp của ông trước “bả công danh” tầm thường.

Tham khảo thêm:

- [**Soạn văn bài Bài ca ngắn đi trên bãi cát ngắn gọn nhất**](#)
- [**Văn mẫu nêu cảm nhận về "Bài ca ngắn đi trên bãi cát"**](#)